

เฉลยใบงานเรื่อง การวิเคราะห์วรรณคดีด้านเนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ วิเคราะห์วรรณคดีด้านเนื้อหา
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์คำประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

- ๑.
สนิมเหล็กเกิดแต่เนื้อ	ในตน
กินกัดเนื้อเหล็กจน	กร่อนขรุขระ
บาปเกิดแต่ตนคน	เป็นบาป
บาปย่อมหาโทษซ้ำ	ใส่ผู้บาปเอง

สาระสำคัญ สนิมเหล็กเกิดจากเนื้อเหล็กที่มีมลทิน แล้วกัดกินเนื้อเหล็กจนผุกร่อนคร่ำคร่า ผลบาปหยาบซ้ำเกิดขึ้นกับตัวคนทำบาปคนทำชั่วก็ย่อมได้รับผลชั่วที่ได้กระทำ เหมือนสนิมเหล็กที่กัดกร่อนตัวเอง
คำประพันธ์บทนี้สอน **ให้ยึดมั่นในความดี**

๒.

โคควายวายชีพได้	เขาหนึ่ง
เป็นสิ่งเป็นอันยัง	อยู่ไซ้
คนเด็ดดับสูญสัง-	ขาร่าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้	แต่ร้ายกับดี

สาระสำคัญ วัวควายเมื่อตายไปก็ยังมีเหลือเขาและหนังซึ่งยังเป็นประโยชน์ แต่คนเราเมื่อตายแล้วร่างกายก็ย่อมสูญสลายทุกอย่างคงเหลือแต่ความชั่ว และความดีที่ได้กระทำไว้ เมื่อยังมีชีวิต
คำประพันธ์บทนี้ **สอนให้ทำความดี**

- ๓.
นกน้อยขนน้อยแต่	พอดัว
รังแต่งจุมเยี้ยว	อยู่ได้
มักใหญ่ย่อมคนหวั	ไฟเผา
ทำแต่พอดัวไซ้	อย่าให้คนหยัน

สาระสำคัญ เป็นการเอาธรรมชาติการสร้างรังของนกมาเปรียบเทียบการกระทำของคน นกจะสร้างรังตามขนาดตัวของมัน นกตัวเล็กจะสร้างรังขนาดเล็ก มันจะไม่สร้างรังที่ใหญ่เกินตัวมันมาก คนที่ทำการใหญ่เกินตัวคนเขาก็จะหัวเราะเยาะ หรือเหยียดหยัน ทำอะไรก็ควรทำแต่ที่พอดีพอเหมาะกับตัว อย่าทำให้ใครเขามาเหยียดหยันหรือ สมเพชได้ในภายหลัง

คำประพันธ์บทนี้สอน **สอนให้เป็นผู้รู้จักประมาณตน**

- ๔.
ก้านบัวบอกลึกลึต้น	ชลธาร
มารยาทส่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โฉดฉลาดเพราะคำขาน	ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเรื้อ	บอกร้านแสลงดิน

สาระสำคัญ ความยาวของก้านบัวบอกความลึกลึต้นของน้ำ กิริยามารยาทบอกให้ทราบถึงความเป็นไปของชาติตระกูลการอบรม คำพูดของคนสามารถแสดงให้รู้ว่าบุคคลนั้นโง่หรือฉลาดชั่ว เหมือนกับหญ้าเหี่ยวแห้งบอกให้รู้ว่าดินตรงนั้นไม่ดี

คำประพันธ์บทนี้สอน **ให้รู้จักพิจารณาคน**

๕.	เห็นท่านมือยาเคลิ้ม	ใจตาม
	เรายากหากใจงาม	อย่าคร้าน
	อุตสาหพยายาม	การกิจ
	เอาเยี่ยงอย่างเพื่อนบ้าน	อย่าท้อทำกิน

สาระสำคัญ เห็นคนอื่นมั่งมีทรัพย์สินก็อย่าเผลอใจตามเขา เรายากจนก็ให้สู้อย่าเกียจคร้าน ให้มีความขยันอดทนเพียรพยายามทำงาน ดูเพื่อนบ้านแล้วเอามาคิด อย่าท้อถอย ต้องขยันขันแข็งทำมาหากิน คำประพันธ์บทนี้สอน ให้เป็นผู้รู้จักประมาณตน

๖.	คุณแม่หนักหนาเพียง	พสุธา
	คุณบิดรดุจอา-	ภาคกว้าง
	คุณพี่ฟางศิขรา	เมรุมาศ
	คุณพระอาจารย์อ้าง	อาจสู้อาคร

สาระสำคัญ พระคุณของแม่นั้นมีมากเหมือนกับผืนแผ่นดิน พระคุณของพ่อยิ่งใหญ่เทียบได้กับท้องฟ้า พระคุณของพี่เทียบได้กับภูเขาใหญ่ ส่วนพระคุณของอาจารย์นั้นหากจะเปรียบก็ได้กับมหาสมุทร คำประพันธ์บทนี้สอน ให้รู้จักกตัญญู

๗.	อ่อนหวานมานมิตรล้น	เหลือหลาย
	หยาบป๋มีเกลอกราย	เคลื่อนไถล
	ดุจดวงศศิฉาย	ดาวดาษ ประดับนา
	สุรียาส่องดาราไร่	เพื่อร้อนแรงแสง

สาระสำคัญ คนที่พูดจาอ่อนหวานย่อมมีเพื่อนชอบคบค้าสมาคม เหมือนกับ ดวงจันทร์ (ศศิ) ที่ส่องแสง นวลเย็นต่างมีดาวมารายรอบ ส่วนคนพูดจากระด้างหยาบคาย ย่อมไม่มีใครคบค้าสมาคมเหมือนความร้อนแรงของดวงอาทิตย์ที่ทำให้ดวงดาวลับหาย คำประพันธ์บทนี้สอน ให้พูดจาสุภาพไพเราะ